

ROLA PRAKTYK STUDENCKICH W ROZWOJU KOMPETENCJI PRZYDATNYCH W PRACY ZAWODOWEJ

Wprowadzenie

Praktyki studenckie stanowią istotny element edukacji wyższej, który łączy świat teorii z rzeczywistością zawodową. Są często określane mianem staży, praktyk zawodowych lub praktyk inżynierskich. Pełnią kluczową rolę w kształtowaniu przyszłych liderów i profesjonalistów. Komisja Europejska w wydanym informatorze „Kluczowe czynniki sukcesu. Informator dla osób współtworzących przepisy prawne oraz praktyków”, podkreśliła, że praktyki i staże odgrywają kluczową rolę w pomaganiu młodym ludziom w łagodnym przejściu ze szkoły do pracy (Program Praktyk i staży w UE 27, 2013). Stanowią nieodłączną część programu nauczania i podlegają obowiązkowemu zaliczeniu na równi z innymi zajęciami obowiązkowymi.

Praktyka studencka to taki rodzaj praktyki zawodowej, która spełnia łącznie trzy warunki: jest odbywana przez studentkę lub studenta, została zaakceptowana przez uczelnię i jest powiązana tematycznie z programem studiów (Dz.U. 2023 poz. 742).

Zadaniem praktyk studenckich jest wypracowanie umiejętności łączenia wiadomości teoretycznych, nabytych podczas studiów z działalnością praktyczną. Podczas praktyk studenckich dochodzi do przekazania studentom określonego zasobu wiedzy zawodowej i umiejętności praktycznych, poznają oni też środowisko i warunki pracy w przyszłym zawodzie. Czas trwania i charakter praktyk w poszczególnych latach określone są w programie danych studiów.

Praktyki są jak most, który łączy dwie ważne sfery studenckiego życia: naukę akademicką i doświadczenie zawodowe. Dlatego też warto przyjrzeć się bliżej temu, w jaki sposób te doświadczenia pomagają studentom rozwijać swoje umiejętności, podnosić kompetencje, zdobywać praktyczne doświadczenie zawodowe i przygo-

towywać się do wymagań rynku pracy. W wyżej opisanym informatorze Komisji Europejskiej „Kluczowe czynniki sukcesu 2013” wyodrębniono charakterystyczne cechy wyróżniające praktyki:

- a) są one częścią programu formalnej edukacji i szkoleń,
- b) ich organizacja zapewnia systematyczne i długookresowe szkolenie, łącząc praktyczne szkolenia zawodowe w miejscu pracy (w firmie lub w szkole) z teoretycznym kształceniem w placówce edukacyjnej lub ośrodku szkoleniowym,
- c) wszystkie zadania przypisane do nich (np. czas trwania profilu zawodowego, umiejętności i kompetencje, które mają zostać nabyte, warunki i zasady) są często wyraźnie określone w umowie praktyki,
- d) w trakcie ich odbywania studenci zazwyczaj uzyskują status zatrudnionego praktykanta,
- e) po jej ukończeniu studentom przyznawane są akredytowane kwalifikacje lub certyfikaty wstępnego kształcenia i szkolenia zawodowego (IVET), które z kolei kwalifikują ich do pracy w określonym zawodzie lub grupie zawodów,
- f) praktyki zawodowe są ściślej uregulowane i monitorowane, niż inne formy kształcenia praktycznego (np. staże), często dzięki odpowiednim zapisom w ustawach i rozporządzeniach dotyczących edukacji,
- g) w wielu przypadkach podczas praktyk obserwujemy szerokie zaangażowanie partnerów społecznych w praktyki zawodowe (Program Praktyk i staży w UE 27, 2013).

W dalszej części tego artykułu pokazano praktyki studenckie zarówno z perspektywy samych studentów, jak i pracodawców, w celu zrozumienia, dlaczego są tak ważne w dzisiejszym świecie edukacji i zatrudnienia. Przedstawiono także sposób ich organizacji na przykładzie praktyk realizowanych na kierunku Pedagogika studia I stopnia na Uniwersytecie WSB Merito we Wrocławiu Filia w Opolu oraz omówiono elementy strategii praktyk, a także korzyści, jakie płyną z uczestnictwa w nich oraz wyzwania, jakie mogą się w związku z nimi pojawić zarówno przed studentami, jak również pracodawcami.

Badania empiryczne wskazują, że praktyki zawodowe mogą znacznie poprawić perspektywę zatrudniania młodych ludzi, przyczyniając się do zdobycia przez nich umiejętności i doświadczenia zawodowego ściśle powiązanych z potrzebami pracodawców. Praktyki umożliwiają także zdobycie kwalifikacji uznawanych w krajach UE i wiążą młodych ludzi z rynkiem pracy, zapewniając im cenne pierwsze doświadczenie zawodowe (Program Praktyk i staży w UE 27, 2013).

Podsumowując wstępne informacje na temat praktyk studenckich możemy stwierdzić, że praktyki są drogą do efektywnego tworzenia i organizowania własnego warsztatu zawodowego. Dzięki praktykom student zdobywa umiejętności projektowania, planowania i realizowania zadań związanych z wykonywanym

w przyszłości zawodem. Studenckie praktyki służą nabyciu kompetencji zawodowych szczególnie tych, które są doceniane przez przyszłych pracodawców (Kościółek, Piróg, 2006, s. 91).

Kompetencje jako kluczowy komponent rozwoju przyszłej kariery zawodowej

W okresie zmiany, jaką obecnie przechodzimy, wzmacnia się tendencja odchodzenia od tradycyjnych czynników rozwoju gospodarczego na rzecz gospodarki opartej na wiedzy (GOW), której jednym z ważniejszych czynników są kompetencje. Idea kształcenia przez całe życie, którą przedstawiono w raporcie dla UNESCO, wskazywała, że tworzący się rynek pracy, nowe technologie, zawody i specjalności postulują niezbędność uzupełnienia kształcenia formalnego kształceniem nieformalnym i incydentalnym. Efektami uczenia we wszystkich formach są kompetencje (Delors, 1998).

Ze względu na wielowymiarowość pojęcia w literaturze przedmiotu istnieje szereg definicji kompetencji. Jednym z pierwszych, który je opisał, był D. McClelland. W jego ujęciu kompetencje rozumiane są jako pewien wizerunek zawodowy pracownika, którego elementami są wiedza, umiejętności i zdolności (Filipowicz, 2014, s. 14). Kompetencje mogą być również definiowane jako narzędzia, które są wykorzystywane przez pracowników w celu dobrego wykonania zadania zawodowego. Tak definiowane kompetencje oprócz wymienionych wyżej komponentów wskazują na istotną rolę wytrwałości, elastyczności, cierpliwości i pewności siebie podczas pracy zawodowej i kształtowania kariery (Dubois, Rothwell, 2008, s. 35). M. Kwiatkowski ujmuje kompetencje jako:

- a) wiedzę, rozumianą jako zbiór faktów, praw, teorii, zasad i doświadczeń przyswojonych lub samodzielnie skonstruowanych,
- b) umiejętności jako zdolność lub gotowość do wykorzystania wiedzy podczas realizacji różnego rodzaju zadań,
- c) kompetencje społeczne rozumiane jako zdolność do projektowania i kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego udziału w życiu społecznym i zawodowym (Kwiatkowski, 2018, s. 16).

Z kolei M. Garwolińska wśród cech charakteryzujących kompetencje wymienia:

- a) złożoność, która wskazuje, że tylko połączenie wiedzy, umiejętności i postaw można traktować jako kompetencje,
- b) zmienność, która określa możliwość rozwoju kompetencji np. poprzez kształcenie nieformalne lub ich degradację,
- c) mierzalność, która dokonywana jest poprzez różne poziomy wykonania określonych zadań,

d) związek z określonym zadaniem zawodowym, która oznacza, że kompetencja ujawnia się w konkretnych zadaniach, nie tylko zawodowych (Garwolińska, 2018, s. 13–14).

Podczas odbywania studenckich praktyk zawodowych nabywane są kompetencje zawodowe i udoskonalane są kompetencje ogólne, realizowane przede wszystkim w ramach kształcenia w szkołach średnich. Kompetencje ogólne odnoszą się przede wszystkim do celów kształcenia, natomiast zawodowe związane są z przyszłą pracą zawodową. Podczas edukacji formalnej (np. studiowania określonego kierunku studiów) uzyskane przez studentów kompetencje zawodowe przyjmują postać kwalifikacji. Dlatego praktyki zawodowe są niezbędnym elementem kształcenia wyższego.

Wśród kompetencji ogólnych z punktu widzenia rozwoju zawodowego szczególnie istotne są kompetencje związane z przedsiębiorczością, samodzielnością, odpowiedzialnością, innowacyjnością, decyzyjnością i poczuciem własnej wartości (Bogaj, 1998, s. 94). Raport Światowego Forum Ekonomicznego w Davos w 2023 roku „The Future of Jobs 2023” wskazuje, że do 2027 r. zlikwidowanych zostanie 83 miliony obecnych miejsc pracy oraz że aż 44% umiejętności pracowniczych będzie eliminowanych w przeciągu 5 lat (The Future of Jobs, 2023). Uczestnicy Światowego Forum Ekonomicznego uznali także, że jedną z najważniejszych umiejętności pracownika będzie umiejętność analitycznego i krytycznego myślenia. W magazynie „Forbes” krytyczne myślenie postrzegane jest jako najważniejsza kompetencja XXI wieku (Forbes, 2022). Wśród innych istotnych kompetencji wymienia się między innymi: kreatywność, inicjatywę, odporność i tolerancję na stres, elastyczność, aktywne uczenie się, kompleksowe rozwiązywanie problemów, umiejętność myślenia analitycznego i innowacyjnego, orientację na usługi, zarządzanie personelem, inteligencję emocjonalną, przywództwo, wpływ społeczny czy mentoring i przekazywanie wiedzy (PARP, 2021).

W nawiązaniu do memorandum Komisji Europejskiej dotyczącego kształcenia ustawicznego „Uczenie się przez całe życie” i Raportu dla UNESCO „Edukacja – jest w niej ukryty skarb” przestaje być aktualny model pracy w wyuczonym zawodzie przez całe życie, bowiem szybkie zmiany cywilizacyjne wymagają ciągłego zdobywania nowych kompetencji ogólnych i zawodowych. Edukacja przez całe życie staje się nowym kierunkiem kształcenia przyszłych pracowników (Motow, 2006, s. 59). W Białej Księdze Kształcenia i Doskonalenia postulowane kształcenie ustawiczne związane jest z konwergencją edukacji i gospodarki, a zachęcanie do zdobywania nowej wiedzy (teoretycznej i praktycznej) stanowi priorytet edukacji uczącego się społeczeństwa europejskiego (Motow, 2006, s. 59).

Organizacja praktyk w systemie kształcenia na uczelniach

Praktyki studenckie na uczelni o profilu praktycznym są kluczową częścią programu studiów. Warunki i zasady praktyk mogą się różnić w zależności od kraju, uczelni oraz specyfiki danego programu studiów. Niemniej jednak istnieje wiele spójnych elementów, które powinny być w nich uwzględnione. Na ich poczet zaliczyć można m.in.: jasno określony cel praktyk, uczestnictwo studentów, monitorowanie i ocena jakości praktyk, jak również raporty i relacje z ich przebiegu oraz świadectwo ich ukończenia.

Praktyki mają na celu umożliwienie studentom zdobycia praktycznego doświadczenia związanego z ich dziedziną studiów (Rafalska, 2012, s. 16). Wprowadzają studentów w realne warunki pracy związane z przyszłym zawodem.

Aktualna ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, w art. 67 ust. 5, zobowiązuje uczelnie do prowadzenia, na studiach o profilu praktycznym, co najmniej sześciomiesięcznych praktyk zawodowych na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich oraz co najmniej trzymiesięcznych praktyk na studiach drugiego stopnia. Praktyki są umieszczone często w określonym semestrze lub roku studiów, w zależności od danej uczelni. Praktyki mogą mieć także charakter obowiązkowy lub dodatkowy, w zależności od programu studiów (Dz.U. 2023 poz. 742).

Warto zaznaczyć, że konkretne zasady zaliczenia praktyk mogą być określone w regulaminach studiów lub specjalnych dokumentach poszczególnych uczelni i mogą się od siebie różnić. Studenci powinni zapoznać się z tymi dokumentami oraz skonsultować się z odpowiednimi przedstawicielami uczelni, aby uzyskać dokładne informacje dotyczące praktyk w ramach swojego programu studiów (Wierzowiecka, 2018, s. 254).

Szczególne uwagę warto poświęcić organizacji praktyk pedagogicznych, których organizację reguluje osobne Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Opis realizacji praktyk pedagogicznych odnajdujemy w standardach kształcenia nauczycieli. Zgodnie z nimi, celem praktyk pedagogicznych powinno być w szczególności:

- a) Zdobywanie wiedzy na temat funkcjonowania różnorodnych instytucji edukacyjnych, zwłaszcza tych, w których absolwenci mają szansę znaleźć zatrudnienie.
- b) Rozwijanie umiejętności planowania, przeprowadzania i dokumentowania zajęć edukacyjnych.
- c) Kształtowanie zdolności do obserwacji zajęć oraz umiejętności ich dokumentowania.
- d) Rozwijanie umiejętności analizowania pracy na podstawie wspólnego omawiania danych praktyk przez studentów i opiekunów ich praktyk.

e) Nabywanie umiejętności analizy własnej pracy oraz analizy efektów pracy dydaktycznej u uczniów (Dz.U. 2019 poz. 1450).

Praktyki pedagogiczne obejmują różne typy placówek edukacyjnych, a są obowiązkowe zwłaszcza w tych, do pracy w których absolwent studiów uzyskuje kwalifikacje. Organizacja takich praktyk stanowi także wyzwanie dla uczelni. Jak twierdzi J. Karbowniczek, uczelnie powinny utrzymywać systematyczny kontakt z placówkami edukacyjnymi, a więc z przedszkolami, szkołami i placówkami, w których studenci odbywają praktyki (Karbowniczek, 2013). Zgodnie z Rozporządzeniem, uczelnie powinny także zapewnić studentom odbywającym praktyki pedagogiczne:

- a) dostęp do pracowni specjalistycznych, sprzętu i pomocy dydaktycznych;
- b) opiekę i nadzór opiekuna praktyk;
- c) warunki umożliwiające samodzielne opracowanie scenariuszy zajęć, w oparciu o informacje i wskazówki przekazane przez opiekuna praktyk;
- d) warunki do prowadzenia zajęć z zastosowaniem technologii informacyjnej, w szczególności z wykorzystaniem treści i zasobów edukacyjnych znajdujących się na portalach internetowych.
- e) możliwość realizacji praktyk w przeważającej części równoległe z realizacją zajęć w uczelni (Karbowiczek, 2013).

Ważną rolę w każdym procesie realizacji praktyk na różnych kierunkach i programach studiów pełnią także opiekunowie praktyk, wyznaczeni zarówno ze strony uczelni, jak i przedsiębiorstwa. Ich celem jest monitorowanie odbywanych praktyk, a także wsparcie studentów w trakcie ich realizacji.

Ważnym elementem praktyki jest również jej ewaluacja, która może opierać się na zaangażowaniu studentów, posiadanych bądź zdobywanych i rozwijanych umiejętnościach praktycznych, czy zdobytej przez nich wiedzy. Studenci powinni przejawiać właściwe postawy wobec obowiązków wynikających z pełnionej przez nich roli praktykanta (Hruzd, Minczanowska, 2012, s. 121). W ramach praktyk studenci mogą być zobowiązani do przygotowywania sprawozdań bądź raportów z ich przebiegu, czy przykładowo podzielenia się doświadczeniami i refleksjami ze swoimi opiekunami praktyk.

Po zakończeniu praktyk studenci często otrzymują świadectwo lub zaświadczenie ich ukończenia wraz z opinią o studencie, które może być dodatkowym atutem, jak i formą pierwszych referencji w ich dalszej karierze zawodowej (Nycz, 2020, s. 87).

Uczelnie o profilu praktycznym często współpracują z przedsiębiorstwami i innymi instytucjami w celu umożliwienia studentom dostępu do poznania rzeczywistych miejsc pracy (Tworzydło, 2022, s. 28). Takie działania przyjmują często formę przykładowo porozumień partnerskich czy współpracy przy projektach badawczych.

Organizacja praktyk studenckich na Uniwersytecie WSB Merito w Opolu

W artykule zaprezentowano ogólne treści dotyczące sposobu organizacji praktyk studenckich na Uniwersytecie WSB Merito w Opolu ze szczególnym uwzględnieniem praktyk realizowanych na kierunku Pedagogika na studiach I stopnia o profilu praktycznym.

Zgodnie z Regulaminem studiów Uniwersytetu WSB Merito we Wrocławiu Filia w Opolu praktyki są przedmiotem obowiązkowym na studiach I, II stopnia i jednolitych studiach magisterskich, a ich wymiar określa Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20.07.2018 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.) oraz program danego kierunku studiów.

Szczegółowe wytyczne dotyczące praktyk realizowanych w ramach kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów określonych standardami kształcenia zawarte są w Zarządzeniach Dziekana. Zarządzenia Dziekana określają także m.in. wymiary praktyk zawodowych, terminy zaliczenia przedmiotu praktyka zawodowa, zadania opiekunów praktyk zawodowych z ramienia Uczelni, zasady realizacji hospitacji przedmiotu praktyka zawodowa czy formy przeprowadzenia egzaminu dyplomowego.

Zgodnie z Ustawą z dnia 20.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), warunkiem zaliczenia praktyk jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych. Praktyki odbywają się w oparciu o trójstronne porozumienie w sprawie organizacji praktyk zawodowych zawierane z wybranymi jednostkami organizacyjnymi.

Praktyki zawodowe dla studentów są bezpłatne. Jednakże pracodawca, u którego student odbywa praktykę, może ustalić wynagrodzenie za czynności wykonywane przez studenta. Warunki wynagrodzenia ustala odrębna umowa zawarta pomiędzy studentem a pracodawcą, u którego student odbywa praktyki.

Proces organizacji praktyk zawodowych koordynuje dedykowany dla kierunku pracownik Biura Karier (BK), przy współpracy z opiekunami praktyk zawodowych z ramienia pracodawcy oraz wyznaczonego/wyznaczonych dla danego kierunku studiów opiekuna/opiekunów praktyk zawodowych z ramienia Uczelni.

Studenci kierowani są na praktyki zawodowe zgodnie z wybranym kierunkiem i/lub specjalnością studiów. Miejsce praktyk pod względem profilu działalności powinno odpowiadać kierunkowi studiów i umożliwiać realizację celów oraz efektów uczenia się określonych dla praktyk zawodowych, wynikających z programu studiów. Praktyki są realizowane zgodnie z programem praktyk. W przypadku wątpliwości dotyczących możliwości realizacji programu praktyk w danej placówce decyzję podejmuje opiekun praktyk z ramienia Uczelni. Studenci realizują praktyki

w roku akademickim, w którym dla danego cyklu kształcenia w programie studiów zaplanowany jest przedmiot praktyka zawodowa.

Praktyki studenckie na kierunku Pedagogika stanowią obligatoryjny przedmiot w programie studiów zgodnie z zapisem Ustawy (Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U.2018.0.1668) oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela Dz. U. z dnia 02 sierpnia 2019, poz. 1450). W ramach programu studiów kierunku Pedagogika I stopnia studenci realizują praktyki zawodowe, podczas których poznają specyfikę pracy pedagogicznej w placówkach i instytucjach jednocześnie spotykając się z możliwością zweryfikowania swojej wiedzy oraz umiejętności wyniesionych z zajęć w Uczelni. Ich zaliczenie jest trzyetapowe (pierwsza ocena zaliczenia praktyk jest dokonywana przez opiekuna praktyk, następna przez menedżera kierunku, natomiast ostatecznego zaliczenia dokonuje Dziekan).

Zgodnie z Regulaminem Studiów praktyki zawodowe są obowiązkowe, a zgodnie ze standardami nauczania dla studiów pierwszego stopnia, jest to odzwierciedlenie praktycznego profilu studiów. Obowiązkowa praktyka wynosi 960 godzin dydaktycznych do zrealizowania przez studenta podczas dwóch semestrów studiów wg podziału: w V. 480 godzin oraz w VI. 480 godzin praktyki zawodowej. Realizacja praktyki i jej zaliczenie jest warunkiem koniecznym do zaliczenia całego toku studiów. Sformułowany dla studentów pedagogiki program praktyk, musi zostać zrealizowany, a jego potwierdzeniem jest wypełniony Dziennik praktyk, który student składa w Biurze Karier WSB w celu zaliczenia zrealizowanej praktyki.

Główne cele praktyki to przede wszystkim zdobywanie doświadczenia związanego z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną, ale również:

- a) kształcenie kompetencji praktycznych studentów w zakresie działań pedagogicznych umożliwiających nabywanie doświadczeń związanych z funkcjonowaniem systemu oświaty i wychowania, specyfiką placówek edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych oraz innych placówek zgodnych z profilem studiów,
- b) praktyczna weryfikacja wiedzy zdobytej podczas studiów w ramach przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego oraz przedmiotów metodycznych kształcenia specjalnościowego,
- c) wprowadzenie do praktycznego wykonywania zawodu,
- d) poznanie zasad funkcjonowania, struktury oraz specyfiki funkcjonowania placówek oświatowych, instytucji i placówek różnych typów i poziomów, ze szcze-

gólnym uwzględnieniem tych, które mogą stanowić miejsce zatrudniania dla absolwentów,

- e) wchodzenie praktykanta w role zawodowe, m.in.: opiekunów, pedagogów, wychowawców w instytucjach będących terenem przyszłej pracy zawodowej,
- f) wykorzystanie praktyk studenckich jako formy umożliwiającej rozwój doświadczenia oraz przeprowadzenia badań i analiz umożliwiających wykorzystanie ich w procesie przygotowania projektu kierunkowego,
- g) doskonalenie kompetencji osobistych i zawodowych,
- h) kształtowanie wysokiej kultury pracy zawodowej oraz postaw etycznych,
- i) kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej, w tym m.in. umiejętności organizacyjnych, komunikacyjnych, interpersonalnych itp.

Realizacja zawodowych praktyk studenckich ma na celu praktyczną weryfikację wiedzy zdobytej podczas studiów, pozyskanie nowych wiadomości i umiejętności pedagogicznych. Praktyka powinna odbywać się zgodnie z zapisanym programem praktyk i obejmować obserwację oraz uczestnictwo w różnych formach działań edukacyjnych, opiekuńczych, dydaktycznych oraz wychowawczych realizowanych przez nauczycieli, wychowawców, psychologów, pedagogów szkolnych oraz inny personel (zgodny z kwalifikacjami, jakie nabywa student). Działania te prowadzić powinny do osiągnięcia przez studenta przypisanych praktykom efektów uczenia się zapisanych w karcie przedmiotu Praktyki zawodowe w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Ważnym jej celem jest ponadto wdrożenie studentów do korzystania z wiedzy i umiejętności pedagogicznych oraz praktyczne przygotowanie do pełnienia obowiązków zawodowych. Praktyka obejmuje zatem obserwację, uczestnictwo, organizację i prowadzenie (pod nadzorem opiekuna praktyk z ramienia instytucji) różnych form działań określonych w programie praktyk oraz związanych z realizacją zadań zawodowych typowych dla określonej specjalności studiów. W ramach specjalności zatem powinno mieć miejsce przede wszystkim:

- a) zapoznanie się ze specyfiką działalności diagnostycznej, profilaktycznej i animacyjnej wybranej placówki;
- b) zapoznanie się z podstawowym zespołem czynności na określonym stanowisku pracy;
- c) zdobycie informacji na temat uwarunkowań zachowań dysfunkcyjnych podopiecznych placówki;
- d) wdrożenie do wykonywania istotnych czynności o charakterze: wychowawczym, profilaktycznym, resocjalizacyjnym, animacyjnym, doradczym – typowych dla danej placówki;
- e) nabycie umiejętności identyfikacji szeregu prawidłowości związanych ze specyfiką funkcjonowania osobowego i profesjonalnego pracowników merytorycznych

danej placówki oraz skutecznością prowadzonych działań wychowawczych i resocjalizacyjnych;

- f) aktywne uczestniczenie w procesie poszukiwania procedur indywidualizacji i metodyk oddziaływań korekcyjnych wobec środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Aktywność studenta w trakcie praktyk sprzyjać powinna nabywaniu kompetencji z danej specjalności, rozumianej jako obszar praktyki pedagogicznej. W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji pedagogicznych (edukacyjnych, resocjalizacyjnych, doradczych, opiekuńczo-wychowawczych, pomocowych, animacyjnych) poprzez rzetelną realizację programu praktyk. Praktykę studenci mogą odbywać we wskazanych przez opiekuna praktyk na Uniwersytecie WSB Merito Opole instytucjach edukacyjnych i placówkach na stanowisku i/lub pod opieką nauczyciela, pedagoga, wychowawcy, opiekuna. Praktyki zaliczane są po przedłożeniu przez studenta w Biurze Karier WSB następujących dokumentów:

- a) dziennika praktyk wypełnionego szczegółową (merytoryczną) relacją z przebiegu praktyk w każdej z instytucji/placówek, w których była realizowana. Dziennik powinien być wypełniony osobno dla każdej części praktyk, zawierać powinien relację o czynnościach i czasie trwania praktyk (sprawozdanie rozpisane na godziny w poszczególnych dniach), potwierdzoną przez opiekuna praktyk z ramienia placówki;
- b) trójstronnego (Uczelnia – Instytucja – Student) porozumienia podpisanego (wraz z pieczętą) przez osobę upoważnioną w placówce lub instytucji, w której student realizuje praktyki.

Informacja o miejscu i czasie trwania praktyki umieszczana jest w suplemencie dyplomu.

Program praktyk obejmuje praktykę pedagogiczną w wymiarze co najmniej 150 godzin oraz praktykę specjalnościową w wymiarze 810 godzin dydaktycznych. Praktyka pedagogiczna realizowana jest w instytucjach systemu oświaty jak przedszkola (w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi), szkoły podstawowe (w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami przedszkolnymi, integracyjnymi, specjalnymi, przysposabiającymi do pracy, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego), jak również szkoły ponadpodstawowe (w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, dwujęzycznymi, przygotowania wojskowego, sportowymi i mistrzostwa sportowego, rolnicze, leśne, morskie, żegluga śródlądowej oraz rybołówstwa, a także artystyczne). Może być również realizowana w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych udzielających dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

Działania obowiązkowe w tej części praktyk obejmują:

1. Zapoznanie się ze strukturą instytucji, dokumentacją, zadaniami, funkcjami oraz specyfiką działania.
2. Obserwowanie:
  - a) aktywności poszczególnych podopiecznych,
  - b) interakcji opiekun-podopieczny,
  - c) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
  - d) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć,
  - e) sposobu integrowania przez opiekuna praktyk różnej działalności, w tym opiekuńczo-wychowawczej, doradczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
  - f) dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowań i postaw podopiecznych,
  - g) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie,
  - h) współpracy ze środowiskiem lokalnym.
3. Współdziałanie z opiekunem praktyk w:
  - a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
  - b) realizacji zadań i działań pedagogicznych podejmowanych w placówce,
  - c) zajęciach indywidualnych oraz grupowych na rzecz podopiecznych, włącza się w przygotowywanie niezbędnych materiałów na rzecz realizacji zajęć oraz działań w placówce, uczestniczy w okolicznościowych spotkaniach, zebraniach, szkoleniach i naradach zespołów pedagogicznych,
  - d) podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
  - e) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych – indywidualnych i grupowych.
4. Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:
  - a) diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie,
  - b) poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
  - c) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy oraz poszczególnych podopiecznych w grupie,
  - d) organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
  - e) animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizowanie pracy uczniów i wychowanków w grupach zadaniowych,

- f) podejmowanie indywidualnej pracy z wychowankami,
  - g) podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
  - h) sprawowanie opieki nad wychowankami poza terenem placówki.
5. Analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
  - b) ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
  - c) ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
  - d) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań.

Praktyka specjalnościowa realizowana jest w placówkach i instytucjach zgodnych ze studiowaną specjalnością (wybór do zaakceptowania przez opiekuna praktyk na Uniwersytecie WSB Merito Opolo), których lista dostępna jest w Biurze Karier Uniwersytetu WSB Merito w Opolu.

Działania obowiązkowe w tej części praktyk obejmują:

1. Zapoznanie się ze strukturą instytucji/placówki, dokumentacją, zadaniami, funkcjami oraz specyfiką działania.
2. Obserwowanie:
  - a) aktywności poszczególnych podopiecznych,
  - b) interakcji opiekun-podopieczny,
  - c) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
  - d) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć,
  - e) sposobu integrowania przez opiekuna praktyk różnej działalności, w tym opiekuńczo-wychowawczej, doradczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
  - f) dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowań i postaw podopiecznych,
  - g) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie,
  - h) współpracy ze środowiskiem lokalnym.
3. Współdziałanie z opiekunem praktyk w:
  - a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
  - b) realizacji zadań i działań pedagogicznych podejmowanych w placówce,
  - c) zajęciach indywidualnych oraz grupowych na rzecz podopiecznych, włącza się w przygotowywanie niezbędnych materiałów na rzecz realizacji zajęć oraz

- działań w placówce, uczestniczy w okolicznościowych spotkaniach, zebraniach, szkoleniach i naradach zespołów pedagogicznych,
- d) podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
  - e) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych – indywidualnych i grupowych.
4. Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:
- a) diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie,
  - b) poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
  - c) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy oraz poszczególnych podopiecznych w grupie,
  - d) organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
  - e) animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizowanie pracy uczniów i wychowanków w grupach zadaniowych,
  - f) podejmowanie indywidualnej pracy z wychowankami,
  - g) podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
  - h) sprawowanie opieki nad wychowankami poza terenem placówki.
5. Analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
  - b) ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
  - c) ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów (w tym np. przygotowanie projektu kierunkowego, konsultacje z opiekunem projektu w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań projektowych).

Praktyki studenckie z perspektywy strategicznej oraz z perspektywy studentów i pracodawców

Praktyki zawodowe mają za zadanie przygotować studenta do pracy w danej branży. Stanowią nieocenioną pomoc w rozpoczęciu ścieżki kariery i zdobyciu doświadczenia. Szczególnie istotne jest zdobywanie umiejętności i kompetencji, które trudno

zdobyć w trakcie studiów, dlatego bardzo ważna jest także dobrze przygotowana i opracowana strategia w realizacji praktyk.

Warto przyjrzeć się samemu pojęciu strategii. Słowo strategia pochodzi od greckich słów „stratós”, które znaczy „armia” oraz „ágein” oznaczającego „dowodzić”. W pierwotnej wersji utożsamiane było jedynie ze sztuką wojenną i czynnościami takimi jak przemieszczanie i zaopatrywanie wojsk, czy ze stosunkami dyplomatycznymi. Strategia utożsamiana była także z planowaniem oraz odpowiedzialnością za całość działań. Efektem odpowiedniej strategii wojskowej miał być odniesiony sukces, a więc wygranie bitwy czy wojny.

Dzisiaj strategię można zdefiniować także z perspektywy przedsiębiorstwa. A.D. Chandler definiuje ją jako określanie długoterminowych celów i zadań, wybór kierunków działania i alokację środków niezbędnych do osiągnięcia tych celów (Pierścionek, 2003, s. 13).

Podobnie student realizując strategię praktyk zawodowych, oczekuje osiągnięcia korzyści i wykonania zamierzonych działań. Skuteczne strategie praktyk znacząco wpływają na jakość doświadczenia i efektywne przygotowanie studentów do przyszłej pracy zawodowej. Można wymienić kilka kluczowych elementów strategii, które mogą przyczynić się do efektywnych procesów praktyk zawodowych, takich jak:

- a) troska o kulturę organizacyjną i zapewnienie praktykantowi bezpiecznej możliwości na jej poznanie i dostosowanie się do niej, jak również zrozumienie wartości i norm za nią stojących, mających wpływ na mechanizmy,
- b) zapewnienie możliwości budowania i rozwijania pozytywnych relacji z innymi pracownikami, które stanowią doskonałą okazję do nawiązywania nowych kontaktów i rozwijania własnej sieci kontaktów przez praktykantów,
- c) troska o samorozwój praktykanta poprzez pomoc mu w określeniu obszarów, w których chciałby się rozwijać oraz wsparcie w pracy nad poprawą jego umiejętności,
- d) jasne określenie celów praktyki, które student chce osiągnąć. Powinny one zostać zdefiniowane w sposób zrozumiały dla obydwu stron i zgodne z planami kariery studenta oraz jego programem studiów,
- e) rzetelne raportowanie i dokumentacja swoich zadań, projektów i osiągnięć podczas praktyk przez praktykanta, które pomogłyby w ustrukturyzowaniu zdobytego doświadczenia i wiedzy,
- f) zapewnienie możliwości aktywnego uczestniczenia studenta w praktykach oraz zaangażowania w takie zadania i projekty, które stwarzają okazję do jego nauki,
- g) wybór odpowiedniego miejsca praktyk, a więc wybranie firmy, instytucji lub placówki zgodnej ze studiowanym kierunkiem i/lub specjalnością. Miejsce to powinno także odpowiadać zainteresowaniom zawodowym studenta oraz oferować odpowiednie warunki do nauki i rozwoju,

- h) monitorowanie postępów, na które składałaby się regularna ocena postępów w realizacji celów praktyk zarówno przez samego praktykanta, jak i pracodawcę, a także możliwość skorzystania przez studenta z opinii opiekuna praktyk, jak również innych pracowników,
- i) zapewnienie regularnej komunikacji praktykanta z opiekunem praktyk, dzielenie się swoimi doświadczeniami oraz zadawanie pytań o feedback przez praktykanta, które stanowią okazję do doskonalenia swoich umiejętności i śledzenia postępu w rozwoju.

Na rolę praktyk studenckich warto także popatrzeć z perspektywy samych studentów i korzyści, które dzięki praktykom są w stanie osiągnąć. Można wymienić kilka kluczowych powodów, dlaczego są one tak ważne. Po pierwsze, praktyki umożliwiają studentom dostęp do grona ekspertów, osób posiadających doświadczenie w danym obszarze i na danym stanowisku, co stanowi nieocenione wsparcie w procesie rozwoju zawodowego. Takie doświadczenie pomaga także w nawiązywaniu kontaktów zawodowych, które później mogą okazać się bardzo cenne, przykładowo w momencie poszukiwania pracy.

Dzięki praktykom studenci mogą doświadczyć realiów swojego przyszłego zawodu. Mają oni również okazję dowiedzieć się, czy dana ścieżka zawodowa odpowiada ich oczekiwaniom i umiejętnościom, a także zrozumieć jej normy, kulturę i wymagania niezbędne dla skutecznego funkcjonowania. Praktyki przygotowują do podejmowania decyzji zawodowych, a więc pomagają studentom lepiej zrozumieć różne ścieżki kariery i podejmować świadome decyzje dotyczące ich przyszłości zawodowej. Praktyki uczą studentów i absolwentów praktycznych umiejętności, które są niezbędne w celu odnalezienia się na dzisiejszym rynku pracy, a także pomagają kształtować odpowiednie postawy zawodowe, takie jak przykładowo etyka pracy, profesjonalizm czy odpowiedzialność. Ważny jest także fakt, iż praktyki umożliwiają studentom naukę przez doświadczenie, co znaczy, że mogą oni eksperymentować, popełniać błędy, dostosowywać się do zmian i uczyć się na podstawie konkretnych sytuacji i wyzwań.

Praktyki umożliwiają rozwijanie umiejętności miękkich, takich jak przykładowo komunikacja, zdolność do pracy zespołowej, rozwiązywanie problemów, przywództwo czy zarządzanie czasem oraz testują teorię w praktyce, co znaczy, że umożliwiają one studentom sprawdzenie, jak teoria nauczana na uczelni przekłada się na rzeczywistość zawodową. Pomaga to w lepszym zrozumieniu materiału przewidzianego w programie studiów. Na koniec, praktyki mogą także wzmocnić poczucie pewności siebie i gotowości do wejścia na rynek pracy. Mogą one także się przyczynić do wzrostu konkurencyjności danej osoby na rynku pracy. Pracodawcy cenią kandydatów, którzy już zdążyli zdobyć doświadczenie zawodowe.

Warto zaznaczyć, że praktyki studenckie przynoszą korzyści zarówno studentom, jak i pracodawcom, którzy zyskują dostęp do potencjalnie wartościowego

kapitału pracowniczego, a także świeżej perspektywy dotyczącej przykładowo obecnych procesów w organizacji. Warto wyróżnić tutaj kilka istotnych korzyści z perspektywy pracodawcy. Studenci i absolwenci mogą pomóc w realizacji projektów tymczasowych lub w okresach zwiększonego zapotrzebowania na pracowników. Co więcej, często przynoszą oni ze sobą nowe pomysły i perspektywy, które mogą przyczynić się do rozwoju firmy.

Praktyki umożliwiają także pracodawcom ocenę umiejętności i potencjału studentów przed ich stałym zatrudnieniem. Później studenci i absolwenci, którzy mieli wcześniej takie doświadczenie w danej firmie, posiadają niższy próg wejścia na dane stanowisko. Nie potrzebują oni tylu szkoleń, ile przykładowo osoba z zewnątrz i są szybciej gotowi do efektywnego pełnienia swoich obowiązków. Warto także dodać, że angażowanie się w programy praktyk może poprawić wizerunek firmy jako pracodawcy, co może mieć pozytywny wpływ na pozyskanie bardziej utalentowanych kandydatów. Dodatkowo współpraca z uczelniami w ramach programów praktyk może przynieść korzyści w dłuższej perspektywie, przykładowo ułatwiając procesy rekrutacyjne.

Podsumowanie

Praktyki studenckie odgrywają istotną rolę w budowaniu umiejętności praktycznych studentów poprzez dostarczanie im realnych doświadczeń zawodowych. Wielu studentów postrzega je jako unikalną szansę na poszerzenie swojego horyzontu doświadczeń i wzbogacenie wiedzy nabytej podczas zajęć teoretycznych na uczelni. To doświadczenie pomaga w zrozumieniu, jakie umiejętności są istotne w konkretnym środowisku pracy.

Studenci zdobywają umiejętności praktyczne związane z ich dziedziną studiów. To mogą być umiejętności techniczne, komunikacyjne, interpersonalne, czy umiejętności rozwiązywania problemów. Praktyki studenckie stanowią okazję do oceny, czy wybrana dziedzina zawodowa rzeczywiście odpowiada oczekiwaniom i zainteresowaniom studentów. Może to wpłynąć na dalsze decyzje dotyczące kariery.

Poprzez uczestnictwo w praktykach studenckich, studenci uczą się samodzielności w wykonywaniu zadań zawodowych oraz zdobywają odpowiedzialność za powierzone im obowiązki. Doświadczenia zdobywane podczas praktyk pozwalają studentom dostosować się do rzeczywistych warunków pracy, co może obejmować pracę pod presją czasu, radzenie sobie z wyzwaniami zawodowymi i podejmowanie decyzji w realnych sytuacjach.

Praktyki studenckie stanowią więc istotny element procesu edukacyjnego, przy-

czyniając się do pełniejszego przygotowania studentów do wejścia na rynek pracy poprzez nabycie praktycznych umiejętności i doświadczenia zawodowego.

Podsumowując, praktyki studenckie stanowią ważny most między światem akademickim a zawodowym, który przynosi korzyści zarówno studentom, jak i pracodawcom. Dla studentów to cenna okazja do nauki i rozwoju, a dla przedsiębiorstw to sposobność na znalezienie i rozwijanie przyszłych talentów. Praktyki studenckie to cenny okres nauki i zdobywania doświadczenia zawodowego, dlatego warto zaangażować się w nie w pełni i aktywnie.

Bibliografia

- Bogaj A. (1998). *Kształcenie ogólne w szkołach zawodowych*. W: S.M. Kwiatkowski (red.), *Nowe uwarunkowania edukacji szkolnej*. Warszawa: Wydawnictwo IBE.
- Delors J. (red.) (1998). *Edukacja – jest w niej ukryty skarb*. Warszawa: Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku pod przewodnictwem J. Delors.
- Dubois D.D., Rothwell W.J. (2008). *Zarządzanie zasobami ludzkimi oparte na kompetencjach*. Gliwice: Wydawnictwo Helion.
- Filipowicz G. (2016). *Zarządzanie kompetencjami, perspektywa firmowa i osobista*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Garwolińska M. (2018). *Metodyka tworzenia oczekiwanego profilu kompetencyjnego*. W: E. Gruszewska i in. (red.), *Współczesne problemy ekonomiczne w badaniach młodych naukowców. Zarządzanie, organizacja. Finanse i inwestycje, t. II*. Białystok: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.
- Hruz A., Minczanowska A. (2012). *Kształtowanie kompetencji i umiejętności przyszłych nauczycieli w trakcie praktyk pedagogicznych – analiza wybranych zagadnień*. W: E. Cyrańska, D. Urbaniak-Zajac, J. Piekarski J. (red.), *Studenckie praktyki pedagogiczne w szkole*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Karbowniczek J. (2013). *Organizacja procesu praktyk pedagogicznych na uczelni wyższej*. Chełm: Publikacja powstała w ramach Projektu pt.: Praktyka i wiedza drogą do sukcesu.
- Kościółek M., Piróg D. (2006). *Założenia teoretyczne i model empiryczny praktyk pedagogicznych realizowany w Akademii Pedagogicznej im. KEN w Krakowie*. W: B. Walkiewicz (red.), *Praktyki pedagogiczne w systemie kształcenia nauczycieli*. Warszawa: Wydawnictwa CODN.
- Kwiatkowski S.M. (2018). *Kompetencje przeszłości*. W: S.M. Kwiatkowski (red.), *Kompetencje przyszłości*. Warszawa: Wydawnictwo FRSE.

- Motow I. (2006). *Standardy opieki instytucjonalnej dla nieletnich*. Łódź: Wydawnictwo WSK.
- Pierścionek Z. (2003). *Strategie konkurencji i rozwoju przedsiębiorstwa*. Warszawa: PWN.
- Rafalska D. (red.) (2012). *Rynek pracy dla nas! Studenci i doktoranci o roli uczelni w przygotowaniu ich do podjęcia aktywności zawodowej*. Warszawa: Fundacja „Fundusz Pomocy Studentom”.

Netografia:

- Critical Thinking: What Is It And How Can You Develop This Skill?*. „Forbes”, 2022, <https://www.forbes.com/sites/forbeshumanresourcescouncil/2022/04/25/critical-thinking-what-is-it-and-how-can-you-develop-this-skill/> (dostęp w dniu 01.12.2023).
- Kluczowe czynniki sukcesu. Informator dla osób współtworzących przepisy prawne oraz praktyków*. Program Praktyk i staży w UE 27, 2013, <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docid=11348&langld=pl> (dostęp w dniu 27.11.2023)
- Kodeks dobrych studenckich praktyk*. <https://dokumenty.edu.pl/dokumenty/> (dostęp w dniu 01.12.2023).
- Nycz M. (2020). *Umowa o praktyki absolwenckie i umowa o staż uczniowski – charakter prawny*, „Studia Prawnicze”, nr 222(2). <https://czasopisma.inp.pan.pl/index.php/sp/article/view/2156/1458> (dostęp w dniu 01.12.2023).
- Świat się zmienia. Jakich kompetencji będziemy potrzebowali w przyszłości*. Badania i ewaluacja PARP, 2021. <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/73481:swiat-sie-zmienia-jakich-kompetencji-bedziemy-potrzebowali-w-przyszlosci> (dostęp w dniu 01.12.2023).
- The Future of Jobs 2023*. Światowe Forum Ekonomiczne w Davos 2023. https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf (dostęp w dniu 01.12.2023).
- Tworzydło D. (red.) (2022). *Praktyki i staże. Raport końcowy. Analiza i propozycje zmian dotychczasowych rozwiązań w obszarze odbywania praktyk i staży*. PARP. https://radasektorowa-komunikacja.pl/wp-content/uploads/2022/07/Raport_Analiza-i-propozycje-zmian-odbywania-praktyk-i-stazy_2022_final_k.pdf (dostęp w dniu 01.12.2023).
- Wierzowiecka J. (2018). *Ocena praktyk zawodowych w opinii studentów jako element doskonalenia jakości kształcenia*. „Ekonomiczne Problemy Usług”, nr 130. https://web.archive.org/web/20190426102717id_/https://wnus.edu.pl/epu/file/article/view/14964.pdf (dostęp w dniu 01.12.2023).

Akty Prawne:

Ustawa z 20.07.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2023 poz. 742).

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 25.07.2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 1450).

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie roli i wartości studenckich praktyk zawodowych postrzeganych z perspektywy zarówno studenta, jak i pracodawcy w aspekcie kompetencji pożądaných oraz przydatnych w pracy zawodowej. Artykuł o charakterze poglądowym poświęcony jest roli, jaką odgrywają praktyki studenckie w budowaniu umiejętności praktycznych studentów. Podkreślono w nim fundamentalne znaczenie praktyk jako ogniwa łączącego naukę teoretyczną z konkretnymi umiejętnościami praktycznymi. Przedstawienie tych perspektyw umożliwia również nakreślenie obszaru dla pogłębienia współpracy między uczelnią i pracodawcami.

Słowa kluczowe: praktyka studencka, staż, kompetencje, umiejętności praktyczne, programy studiów

The role of student placements in developing the competences useful in professional work

Summary

This article aims to present the role and value of student work placements as seen from the perspective of both the student and the employer in terms of desirable and useful competencies for employment. This illustrative article examines the role played by student work placements in building students' practical skills. It emphasises the fundamental importance of placements as a link between theoretical learning and concrete practical skills. The presentation of these perspectives also makes it possible to outline an area for deepening cooperation between the university and employers.

Keywords: student work placement, internship, competences, practical abilities, university curriculums